

נוסח נאומו של ח"כ אורי אבנרי בדיון על התוכנית הכלכלית בכנסת

בועת הסבון

של ספיר

כבוד היושב ראש, כנסת נכבדה. הקשבנו בדריכות רבה לדברי האועקה של ראש הממשלה. נחרדנו לשמוע מפיו על המשבר הגדול, שבא לפתע על המשק הישראלי. נתבענו להחליץ לעזרת הממשלה במשבר זה, לחתר, להקריב.

אך תוך כדי שמיעה התגנבה ללבנו השאלה: האם זה אסוף טיבט, שהתרגש לפתע? האם זה כא כמו טיפון כיפאן או רעש בתורכיה, גזרת שמיים שלא היה ממנה מנוח? היה פעם נער שהרג את אביו ואת אמו בגרון. אחרי שהורשע כעוון רצח, וניתן לו לומר מילה אחרונה לפני שנגזר דינו, התחנן ואמר: "רחמו עלי, רבותי השופטים! קחו בחשבון שאני יתום!"

ראש הממשלה ושר האוצר, המבקשים עתה את רחמינו, מנהלים את המשק הישראלי זה למעלה מעשר שנים. מפלגתם ניהלה את כל ענייני הכלכלה מיום קום המדינה. בתקופה זאת זרם למדינה מבול של זהב — שבעה מיליארד דולרים במענקים, מתנות, הלוואות שלא הוחזרו, רכוש גנוב ויתרות שטרלינג.

שבעה מיליארד דולאר, שהם עשרים מיליארד לירות לפי הערך הנוכחי! לפי החישוב המדעי, דרושות כ-50 אלף לירות כדי ליצור מקור פרנסה יצרני למפרנס אחד. זאת אומרת, הנהגה כלכלית אמיתית היתה צריכה לספק בכסף זה פרנסה יצרנית ל-400 אלף מפרנסים נוספים במשק יצרני הנושא את עצמו.

והנה אתם באים היום ובוכים באוזנינו שהכלכלה מתמורטת. שצפויה אבטלה המונית. אתם מתחננים שהעם העובד יוריד את רמת המחיה שלו.

אתם כיוזבתם את המאמץ העליון של האזרח, את המשאבים העצומים שזרמו אליה — ועכשיו אתם באים בשם האסוף, שאתם בעצמכם יצרתם אותו, ותובעים לעצמכם אשם ראוי נוסף. על סמך מה אתם רואים לו?

לוא באתם, לפחות, בשעה מאוחרת זו ואמרתם לאומה את מלוא האמת, אפשר היה — אולי! — לתת בכס אימון כלשהו. אבל גם התיאור הקודר, שניתן עלייך ראש הממשלה, הוא כאין וכאפס לעומת המצב האמיתי. אתם באים וטוענים כי תוכנית זו שלכם תוביל לקראת הבראה תוך שלוש שנים.

למה אתם חושבים אותו? הסבורים אתם באמת כי איש מאיתנו אינו יודע לקרוא מיספרים? שאיננו מעוניינים בפרסומים של הלש"ר כה המרכזית לסטטיסטיקה? שאיננו יודעים לצרף יחד שניים ועוד שניים?

אני אוכיר לכם כמה מיספרים, המסתברים מהפרסומים שלכם עצמכם: יש ברבע זה אבטלה רבה בארץ. למעשה כבר הגיעה ל-50 אלף מובטלים. לפי הצהרת שר העבודה, תגיע בסוף השנה ל-75 אלף מובטלים ויותר.

חוץ מזה נוספים בכל שנה בארץ 25 אלף עובדים חדשים — בלי שום עליה (והרי אתם כלל אינכם חולמים על עליה נוספת, כפי שמסתבר בכירור מן התוכנית הכלכלית הזאת).

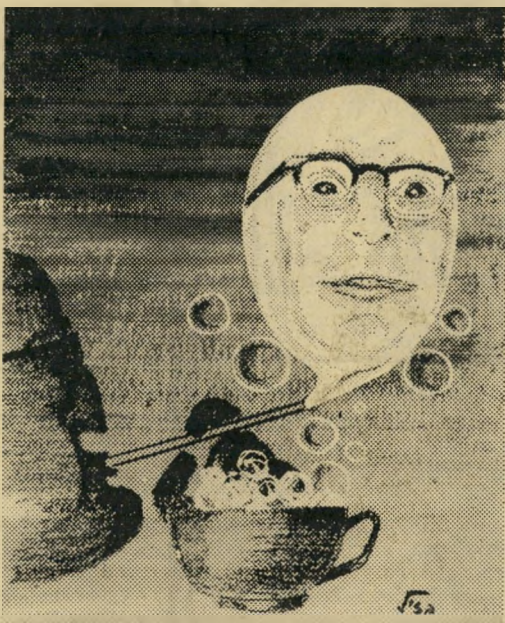
אם כן, על המשק הישראלי לספק, תוך שלוש השנים הקרובות, תעסוקה יצרנית ל-150 אלף עובדים מובטלים ועובדים חדשים.

יצירת מקומ עבודה יצרני עולה פי שלושה מן התפוקה השנתית הגולמית לעובד. תפוקה זו היא בממוצע 18 אלף לירות. זאת אומרת, כדי ליצור מקום תעסוקה יצרני יש להשקיע 50 אלף ל"י לעובד.

כדי ליצור תעסוקה יצרנית ל-150 אלף עובדים, דיב, יש להשקיע, איפוא, 7.5 מיליארד לירות תוך שלוש שנים.

וזה בלי לקחת בחשבון את הצורך להעביר לתעסוקה יצרנית ריחחית את 100 אלף המובטלים הסמויים, ששר האוצר מזכירם מדי פעם, כשזה נוה לו.

לפי המיספרים שלכם יגיע החסכון הלאומי ל-490 מיליון ל"י לשנה, כלומר 1.5 מיליארד ל"י לשלוש שנים, במיקרה הטוב ביותר. מניין תקחו את ששת המיליארדים החסרים. נוסף על 4.5 המיליארדים של הגרעון השוטף במאזן המיסרי במשך שלוש שנים?

עשרה מיליארדים לירות! מניין תקחו אותם?

זוהי השאלה הפשוטה והמכרעת, והיא מחייבת תשובה ברורה ומשכנעת. מה אתם מביאים לנו במקום זה? איזה אוסף של פראזות בלתי ירדוואנטיות, נשך של נייר על-פני תהום?

ביטלתם את תוספת היוקר, ובכך פגעתם בתפוקת ה"עובדים. מה הסכתם בכך? שבעים מיליון לירות? הרי אפילו המומחה שלכם, הפרופסור טרון, אמר החודש כי בעיות המשק לא תיפתרנה עליידי הורדת שכר העובדים. באותו זמן עולה היוקר לאורך כל החזית, מדי יום ביומו, בהשתתפותכם וביוזמתכם. גרוע מזה: אתם עומדים להגדיל את תקציב המדינה לשנה הבאה בעוד הצי מיליארד לירות, אם לא למעלה מזה.

מה עוד יש באמתחתכם? ביטול הרכב הצמוד ל-43 פקידים? זה מספיק בקושי כדי להוסיף עוד שניים-שלושה דיפלומטים לשגרירות הישראלית בפאריס, השלישית בגודלה בעיר האורות.

מה עוד? תתנו "תמריצים" למיפעלים שאתם הונקים אותם במיסים? תבטלו תמיכות למיפעלים כושלים בתל-אביב, כדי לתת תמיכות למיפעלים כושלים עוד יותר באשקלון?

דרושים לנו עשרה מיליארדים — ואתם מנסים לסתום את החור הזה, את התהום הזאת, באותו חול שאתם זורים בעינינו, ואולי גם בעיני עצמכם.

אילו היה קשר כלשהו בין התחזיות הקודרות שלכם לבין מסקנותיכם, כי אז הייתם באים היום אלינו בתוכנית הירום אמיתית. תוכנית שפירושה: גיוס וריכוז כל ה"משאבים והקורבנות, כדי ליצור יחידות ייצור, ריתחיות. הייתם באים ומכריזים על קיצוץ המנגנון נים הטפיליים במיליארד לירות לפחות. כאן לא דרוש איזמל עדין של מנתח. כאן דרוש גרון — לחתוך כל פעלתנות ממשלתית וצני כורית שאינה חיונית.

הייתם מוציאים את ההכרעות המישקות מידהן של קבוצות הלחץ השונות, הדואגות לעצמן ולמפלגותיהן, וההורסות את המדינה.

הייתם מקימים מטה השקעות ממלכתי, בעל סמכות עליונה לגייס ולכחן השקעות על פי קריטריונים כלכליים אובייקטיביים, בלי הפתקים של מר ספיר.

הייתם מכוננים, ולוא בשעה מאוחרת זו, מינהל רציני לתיכנון כלכלי, ומחזירים לארץ ולממשלה את כל הכלכלנים המעולים שהגליתם לאו"ם ולבנק העולמי, מפני שהעזו לנבא את האמת כאשר אתם עדיין ציירתם תמונות ורודות.

הייתם מכוננים מיד כיטוח לאומי בפני אבטלה. זה יעלה בסך הכל 100 מיליון לירות בשנה — רבע ממה שכיוזבתם אתם, תוך כמה חודשים, כמערכת הבחירות.

אלה הם צעדים בכיוון הנכון, לפחות. גם הם לא יפתרו את הבעיה פתרון מוחלט. בסופו של דבר, אין מנוס מן ההכרעה הגדולה, שאינה כלכלית, כי אם פוליטית. אין כלכלה שאינה מדינית.

נדבר גלויות. הברירה היא בין שתי אפשרויות.

האחת היא למכור את עצמנו לכל המרבה במחיר. למכור את עצמאותנו הלאומית ספיין-ספיין. להכיר בממשלת הבובות בסייגון, ללחוץ על יהודי אמריקה שיתמכו במדיניות גינסון, ללחוץ על הממשלה האנטריאמריקאית בסוריה. כמה זה יכניס? 100 מיליון? 200 מיליון?

זוהי דרך אחת, ואין לדרך זו. היא תיתן לנו נשימה לעוד כמה חודשים. והיא מביאה אותנו אל עברי פי פחת.

יש הדרך השנייה. לא נלאה מלחזור ולהשמיע אותה מעל במה זו, אפילו על אוזניים אטומות.

הפתרון הוא המרחב. מסביבנו ארצות המתלבטות באותן הבעיות כמונו, ואף קשות יותר — מצרית, סוריה, תוניס, אלג'יריה, איראן.

שוק מרחבי משותף, שנתיה בו שותף שווה-זכויות ואחד ממוקדיו — זהו היעד האמיתי. כאן הפתרון — ואין פתרון אחר.

אין זה ויכוח כלכלי בלבד. לא הכלכלה בלבד נכשלה. לא עובדי ישראל ולא יומי ישראל נכשלו.

מי שנכשל — זה המישטר. והמישטר צריך לתת על כך את הדין.